

מראי מקומות - יבמות

יב.

א. אלא לדידי

פרש"י, דנראית כמו אשת אח שלא במקום מצוה, כיון דממאנת להזיקה [ואף דבאמת אין כאן איסור אשת אח, דהא כיון דממאנת, ממילא נעקר הנישואין למפרע, והרי היא נכרית אצלו]. אולם ע' במאירי שכ' דאסורה להיבם גזירה משום בעלת הגט.

ב. מיאנה בזה מותרת בזה

נח' הראשונים בביאור הא דמותרת לשאר האחין אם מיאנה להיבם. הרא"ש^(ו) כ' דמה שמותרת לשאר האחין, היינו משום דכיון דלא מיאנה אלא לזה, א"כ לשאר האחין דלא עבדה בהו מעשה, הרי היא עומדת לחליצה ויבום, וא"כ מותרת להאחין בתורת יבום. אולם ע' במש"כ הרמב"ם^(ז) (גירושין יא, יז) דאסורה רק לאביו, אבל לשאר קרובים של היבם מותרת, ולכן אם מיאנה בא' מן היבמין מותרת לאחיו. וע' במגיד משנה שם שהביא מהרמב"ן והרשב"א דחולקין וסברי שאף לשאר הקרובים אסורה, וכמו דלאביו אסורה משום שנראית ככלתו, כן שאר קרובים אסורים מטעם דנראית. ואף דהאחים מותרים, היינו משום תורת יבום, וכדברי הרא"ש הנ"ל. וע' באבי עזרי שם, שהעיר בדעת הרא"ש [והרי"ף שג"כ כ' כן], דאם מיאנה מהני לעקור הנישואין, א"כ גם כלפי האחים האחרים אין כאן זיקה, ומה שייך עקירת הנישואין רק כלפי אח זה. וכ' דע"כ ס"ל להני ראשונים דממאנת רק אם אח זה רוצה לישא אותה בתורת יבום, אבל אם לא ייבם

אותה זה, אז לא ממאנת, והוית שפיר אשת אחיהם, אף כלפי זה שמיאנה בו.

אולם דעת הרמב"ם אינה כן, אלא ס"ל דכיון שהיא ממאנת, שוב ממילא איבטלו הנישואין קמאי אף לכולן, דנתגלה שהיתה קטנה וקידושין שלה לא הי' כלום, וממילא מותרת אף לכל הקרובים, ואינה צריכה חליצה ויבום כלל, ורק לאביו אסורה. ומה דאסורה לאביו, ע' במש"כ הט"ז^(א) (אה"ע קנ"ה, ו'), וצ"ע כוונתו.

ג. צרה נמי לא עבדא בהו מעשה

הק' תוס', אף דלא עבדה בה מעשה, מ"מ, כיון דממאנת עצמה אסורה, ממילא הויה צרתה צרת ערוה, ואיך מדמה זה לממאנת דשריא לאחין. וביאר האב"י עזרי^(ב) (גירושין יא, יז) דלפי הראשונים דהממאנת עצמה צריכה חליצה או יבום מיתר האחין [ודלא כש"י הרמב"ם שהיה מותרת כמו נכרית], א"כ ודאי צרתה עומדת ליבום או חליצה, דאם מייבם או חולץ לצרתה, נמצא שלא הי' מיאון כל עיקר, וא"כ ודאי צריכה צרתה חליצה או יבום.

ד. גזרה משום צרת בתו ממאנת

הק' הרשב"א, הא בתו ממאנת גופה גזרה, וא"כ לכאן הויה גזרה לגזרה. וכ' דע"כ ס"ל לשמואל דכולה חדא גזרה היא. אבל רבין, דמתיר בצרת ממאנת, י"ל דלא גזר משום דס"ל דגזרה לגזרה היא.